

प्रभुतरुण

वर्ष ५३

अंक १०

मुंबई

१६ मे, २०२०

पाने ६

किंमत रु. १

(स्थापना : तारीख २५ ऑगस्ट १९२३)

तत्त्वाचा बंदा जीव । मूर्तीला कोण विचारी?

www.prabhutarun.org

संपादिका: सुहासिनी कीर्तिकर

कार्यकारी संपादक मंडळ : मिनाक्षी जयकर, मयुरा नायक, संजना कोठारे, वैजयंती कीर्तिकर

सहाय्यक संपादक: त्वरिता दळवी, राजेश नवलकर, भक्ती शेट्टे

संपादकीय

माणुसकीची कळसूबाई

—सुहासिनी कीर्तिकर

जी. ए. कुळकर्णी यांची एक कथा आठवतेय. एका सुसज्ज मठाचा मठाधिपती मरतो. म्हणजे त्याचे निर्वाण होते. मग त्याजागी नवीन नेमणे आले. त्यासाठी खास नियम नसतातच. पण त्यात काहीतरी अद्भूत, कंपित करणारे खास असतेच. म्हणून तेथील शिष्य हे पद कधीच स्वीकारत नाहीत. पद रिक्त तर ठेवता येत नाही. मग नेहमीप्रमाणे काही शिष्य रस्त्यावरील भुकेला, विनापाश भणंग शोधून काढतात. त्याला मठात आणून अन्न, उटणे, गंध लावून स्नान घातले जाते. चांदीच्या चौरंगावर, चंदनाच्या पाटावर बसवून चांदीच्या ताटात सुग्रात्राचे भोजन होते. अंगावर सुळसुळीत उत्तरीय, रेशमी कद असतो. त्याला सांगितले जाते की, “हे असे रोज मिळेल. तू मठाधिपती हो. तसा आदेश आहे.” भणंगाला काय? तो एका पायावर तयार होतो. सर्व सुखे त्याच्या पायाशी असतात. मग नेमणुकीचा दिवस उजाडतो. सर्व सोपस्कार आटपतात. शेवटी रेशमी कद, सुळसुळीत उत्तरीय अशा परिवेषात त्याला आसनावर बसवून संगमरवरी पायऱ्या असलेल्या तळघरात नेले जाते. तेथे त्याचे आसन मावेल एवढीच रुंद खोली असते. जेमतेम उभे राहता येईल एवढीच तिची उंची. छताला रोजचे जेवणाचे ताट येईल एवढीच उघडणारी लादी. एकाभितीला एक छोटा झरोका. खूप उंचावर. त्या झरोक्यातून प्राणवायूचा नळ (पाईप) हवा येऊन साधूला जिवंत ठेविल अशी व्यवस्था. रोज वेळच्या वेळी लादी उघडली जाऊन त्यातून जेवण येई. आता मठाधिपती बनलेला माणूस चौरंगावरच झोप घेई, बस. कधी उठे, जेवी. मात्र त्याला जेवण जातच नसे. एक होते मात्र. रस्त्यात भटकताना त्याच्या कमरेला गांजाची पुडी होती ती त्याने लपवून आणली होती. त्या पुडीचा कागद, कनवटीला छोटासा एक

पेन्सिलचा तुकडा. खूप चंगळ असूनही आता त्याला खरा आधार होता तो गांजाचा, कागदाच्या कपट्याचा अन् पेन्सिलच्या तुकड्याचा. दिवसरात्र त्याला सारखीच. प्राणवायूच्या नळाशी थोडा गारवा अन् वरून येणारी हवा... यावरून तो अंदाज बांधी. असं करता करता एक दिवस नवल घडले. त्या नळात वरून आलेले कसलेसे बीज अधांतरात तरंगत पाईपच्या भितीला बिलगले. म्हणता म्हणता त्याचे रोप झाले. इवलीशी काडी... मग दोन चिमणी (अशक्त) पाने... पाने उलगाडत पाईपशी त्या रोपाने खेळणे... हे नवीनच जग पाहणे हा मठाधिपतीचा विरंगुळा झाला. चाळाच लागला त्याला. काही दिवसांनी त्याला शोध लागला- त्या रोपाच्या जगण्याचा अन् स्वतःच्या मरणाचा अमोल संबंध होता! पाने वाढली. पसरली की पाईपमध्ये खेळती हवा कोणदार. बंद होणार. म्हणजे आपले मरण अटळ. काय करावे? ती पाने कशाच्या सहाय्याने खुडावीत? त्या झाडाला आपल्या वाट्याचे पाणी घालावे की नघालावे? प्रश्नचप्रश्न. मग विचाराने रात्रंदिवस झपाटलेला तो शेवटी ठरवतो की आपले मरण त्या बंद खोलीत अटळ आहे. आपण गेलो की परंपरेने इथे दुसरा महंत येईल. मग झाडाने जगण्याची लवलव का थांबवावी? निदान त्याला जीवनदान देण्याचे आनंददायी कर्म करावे आपण. मग तो उरलेला गांजा अगदी छोटी पुडी करून फांदीच्या सांदीत लपवतो. पेन्सिलच्या तुकड्याने उरलेल्या कपट्यावर लिहितो- अनामिक मित्रा, मी महंत म्हणून तुला माझ्या जगण्याचा वारसा भांगेच्या रूपाने ठेवीत आहे. तू इथे आल्यावर तुला काही दिवस मजेत जगता येईल... मग झाडामुळे प्राणवायूचा नळ बंद होण्याची आनंदाने वाट बघत रहातो.

ही कथा मला का आठवावी? आजच्या स्थितीत आज काय स्थिती

आहे? माणसाने स्वतःच्या भ्रामक सुखासाठी स्वतःच्या महंताला डांबून टाकले आहे. रसायने, भौतिक सुखे, प्रापंचिक यांत्रिक सोयी. चुकीच्या पद्धतीने देवत्वाची आराधना, चंगळवादाच्या मोहाने साधूसंन्याशी वाटणाऱ्या माणसांनाही भोगवादाचे आकर्षण, आयते आणि तात्कालिक सोयींनी भरलेले जगणे... आदींनी जगण्याची खरी लवलव आपल्यापर्यंत पोहोचत नाही. मग अतिरेक होतो. निसर्ग कोपतो. आक्रमण करतो. आज आपण सर्व या आक्रमणाच्याच माऱ्यात त्सुनामी आल्यासारखे अडकलो आहोत. नाक-तोंडे बंद. हात चळ लागल्यासारखे परत परत धुवा. मुख्य म्हणजे घरात कोडून रहा. कोडमारा... जणू कोडीचा माराच हां! उंच... उंच इमारती... हवेच्याचे प्रागतिक जंगल इतरवेळी कसे सतत गजबजलेले असायचे. एकेका घरात चार चार वाहने, सगळेजण रस्त्यावरून इथून तिथे- तिथून इथे धावपळताहेत. दोन दिवसांची सलग सुट्टी आली की हवेच्यातील हव्यासी चालले हवा खायला! ‘हवा खाणे’ हा चंगळवाद. मॉलमध्ये माल घेणे हा हव्यास. आधुनिक यंत्रणा सगळी यांच्या सेवेसी. चपात्या करायला बाई, नाहीतर रोटीमेकर. ‘खाणेपिणे’ कसे झटपट आणि अत्याधुनिक. एका महिन्यात चित्रपट (नव्हे, नव्हे! ‘मुक्ती’!) किती? तेही कधी घरी, मॉलमध्ये, तर कधी कॉम्प्युटरवर. दोन पिढ्यांमधलं अंतर झपाट्याने वाढविणारी ही वेगवान जीवनशैली. या शैलीत अचानक एक ‘मास्क’च चढवला गेला!

मग त्या गोष्टीतल्या महंतामधला खराखुरा माणूस जागा झाला त्याप्रमाणे आपण सारी माणसं ‘घरातल्या घरात’ माणसात आलो. कचरा काढा, लादी पुसा, भांडी घासा, ‘स्वयं’पाक करा... अशा कामातून एकत्र आले. लुडो, सापशिडी, पत्ते, भेंड्या, जुन्या आठवणी, जुने फोटो, जुन्या गाण्यांची उजळणी, चित्र काढणे-रंगवणे, लिहिणे-वाचणे, एकमेकाशी गप्पा मारणे, मित्रांबरोबर ‘ऑनलाईन’ मैफिली (संगीत मैफिली!), कवितांची

उजळणी, ‘वॉट्सअप’ वरून पेटीवादन- निसर्गकिमया एकमेकात रममाण होऊन पहाणे... किती किती गोष्टी! लवलवणारी पानेच ही! घरातल्या माणसांबरोबर आपण खऱ्या अर्थाने माणसात आलो... मग ‘कराओके’वर गायलेली घरगुतीपण असलेली गाणीही त्या महंताचा गांजा ठरली. कधी बाजारात भाजीपाला नाही, कधी दाणेवाल्याकडे सामान नाही, कधी दूधवाल्याकडे दूध-दही नाही... असं घडलं तरी आपल्या आनंदावर त्या दह्याचे विरजन पडले नाही, विरस नाही झाला. कारण जे जे आहे ते सगळ्यांचे, सगळ्यांसाठी. आपल्याकडे आहे त्यातून सारे करताना फार फार उत्कट आनंद मिळतो आहे. हा आनंद तर दुर्मिळ नाही ना? म्हणूनच एखाद्या माळरानावर पालं उठून गेल्यावर चुलीच्या काठ्यांच्या भकास खुणा उरतात तशा प्रचंड इमारती दिवसाढवळ्या हालचालीविना उजाड वाटत असल्या तरी संध्याकाळ सरत आली की असंख्य दिव्यांनी उजळतात. तेथे हालचाल दिसू लागते. आनंदाचे निर्भर जगणे दिसू लागते. मग आपल्याही मनातले एकोप्याचे दिवे उजळतात.

हे दिवे तसेच उजळत रहावेत म्हणून माणुसकीचे कितीतरी दूत भोवती वावरतात. पोलीस आहेत, स्वयंसेवक आहेत, स्वयंसेवी यंत्रणा आहेत, डॉक्टर-नर्सस आहेत. स्वच्छतासेवक आहेत. एक ‘व्हिडियो’ मी पाहिला. मंगळूरची कुणी डॉक्टर महिला अमेरिकेत अशी सेवा देतेय म्हणून तेथील सरकारी अधिकारी, अग्निशामक दल, पोलीस यांनी तिला मानवंदना दिली. सध्याच्या ‘माणसात’ आल्याच्या आनंदात अशा कृतज्ञतेने भरच पडते आहे. आपण सर्वांनीही घरातल्या घरात बसून या आपल्या ‘घरच्या’ झालेल्या माणसांसाठी असेच कृतज्ञ राहू या. कायमचे. अन् हो! पुन्हा सुरळीत चक्र सुरू झाले तरी चक्रमपणाचा कळस न गाठता ‘घरपणा’ची, माणुसकीची कळसूबाई गाठू या. काय?

*

गो करोना गो

-सौ. स्वागता प्रियेश विजयकर

मनात आहे खूप भीती
किती काळ टिकणार कळत नाही।
देवा, आम्हाला आता माफ कर
पण खरंच आता सोसवत नाही।।१।।
लॉकडाऊनने बेजार आहोत
गरीबांना भाकरी नाही।
अन्नाविना त्यांचे हाल बघवत नाही
देवा, खरंच आता सोसवत नाही।।२।।
डॉक्टर व नर्स रोग्यांच्या सेवेत
दिवसरात्र कामात आहेत।
त्यांच्या प्रकृतीची हेळसांड मात्र बघवत नाही
देवा, खरंच आता सोसवत नाही।।३।।
पोलीसही पूर्ण कार्यरत आहेत
आम्हा सर्वांच्या सुरक्षेसाठी।
पण त्यांनाही लागण झाली तर?...
ही कल्पनाही करवत नाही
देवा, खरंच आता सोसवत नाही।।४।।
एक मात्र खरं, माणूस माणुसकीला
ओळखायला लागला आहे।
पण हे असेच चालले तर
जीव घ्यायलाही तो धजावणार नाही
देवा, खरंच आता सोसवत नाही।।५।।
केली आहेत अशी खूप पापं
त्याची सर्व मिळून आम्ही क्षमा मागतो।
पण आता तरी तुझा क्रोध आटोपता घे
कारण आम्हाला, खरंच आता सोसवत नाही।।६।।

*

करोना - कणिका

-सुहासिनी कीर्तिकर

घराघरात कोंडून पडल्यानंतर
वेळेच्या कोंड्याचा मांडा करणाऱ्या
या काम करता करता होणाऱ्या
सहजसंवादातून तयार झालेल्या
संवादी कणिका- **आजी आणि नात
यामधील संवाद.**
* शेंगदाणे भाजून त्यांची साले
काढतानाचा खमंग संवाद
“अंगंगऽऽऽ तो बघ. तो बघ.
टुणकन् उडी मारून पळाला.”
“कुठं कुठं?”
“अगं तो काय? थांब मीच धरते
त्याला.”
“नको आज्जी. मलाच करू दे
त्याची मरमत...”
“काय रे! आज्जीला त्रास द्यायला
लाज नाही वाटत? थांब आता...
बघ बरं. असा पळून गेलास म्हणून
झाली ना दोन शकलं? अरे बाबा;
तुझी शकलं करायला मी काय
‘तान्हाजी’ आहे का? आज्जीनंतर
तुला मिक्सीमध्ये भरडून काढणारच
आहे...
“पण थांब. तोपर्यंत थांबायचं
नाही. हा मी टाकला तुला तोंडात.
हाऽहाऽऽहाऽऽऽ.”

* भजी करतानाच त्यांचाच हा
आणखी संवाद -
“एऽऽ, तुला ‘पनीरची भजी’
येतात करायला?”
“हो! अगं चीजचीपण येतात.”
“कशी? चीज तर मऊ मऊ.
आत वितळत असेल नं गं?”
“तीच तर मज्जा! भज्याच्या
पीठाच्या आत चीज वितळलं ना;
की अहाहाऽऽ! चव असते सांगू?”
“मग आपण करूया?... आपण
कांदा, बटाटा, चीज अन् पनीरचीच
आज भजी करूया!”
आजीनं कालवलं पीठ. नातीने
कापून दिले साहित्य. मग कढईशी
(उकळत्या तेलामुळे) झटापट
आज्जीचीच. तेव्हा नातीची कॉमेंट्री
चालूच...
“तो बटाटा बघ कसा टमाटम
फुगलाय!”
“ए कांदा, पीठाआडून दिसता
कामा नयेस हां!”
“चीजचं भजं; क्या चीज है!
व्वा!”
“एऽऽ आऽऽज्जी; उद्या आपण
कोलंबीची करू या?... पंगोजी
नाही हां! भजी, भज्जी!”

करोनाकाळातील कविता

रांग

-डॉ. सुमन नवलकर

खिडकीपाशी झाले गोळा,
अंधरुणातून धावत सगळे,
मरगळ क्षणात गळून पडली,
आनंदाचे तेज पसरले.
रांग खरंच पोहोचली होती
दूर दूर क्षितिजापाशी,
ग्रीष्माचं ऊन चढत होतं,
फिकीर कुणाला नव्हती जराशी.
पाणी पीत, गप्पा मारत,
सगळे होते मास्क बांधून,
मधेच वर करून मास्क,
घेत होते शिकरून, थुकून.
दूरवर कुठलं तरी दुकान,
गरजेच्या वस्तू विकत असणार
ताज्या भाज्या, ताजी फळं,
पीठ-मीठ सगळं मिळणार.
तेवढ्यात कोणी म्हटलं, पाहा,
रांगेत नाहीत बायका-मुली,
त्यातर लगेच धावल्या असत्या,
नसत्या बसल्या फुंकत चुली.
इतक्यात कोणी माल घेऊन,
दिसले येत होते परत,
हातामध्ये बाटल्या-खोके,
तान्हा बाळासारखे जपत.

हां! तिथेच कोपऱ्यावरती
वाईन-शॉप आहे ना रे?
तेवढ्यासाठीच आहे रांग,
दारू-बंदी उठलीय कारे?
कालपर्यंत रडत होते,
रोजगार नाही, खाणार काय?
आज पाहा, कसे अचानक,
त्यांच्या खिशांना फुटले पाय!
मारुतीच्या शोपटासारखी,
अजून चालली आहे रांग,
उन्हे उतरून गेली तरी,
यांची भागत नाही तहान.

(मोबाईल - ८७७९९९४०४२)

*

मग काय आजीनं लाडानं
नातीच्या गालाचं भजं कुरकरलं.
तर कढईत पुरीनं हसावं तशी नात
फुलारून हसली.

*

“एऽऽ ठकू, जरा ये ना इथं.
आपण भांडी लावून टाकू. तेवढीच
आपली मदत.”

“हो आज्जी. मी आलेच हं. जरा
थांब. ‘व्हॉट्सॲप’ सुरूय... हं...
काय म्हणतेस?”

“काही नाही. अगं, जरा भांडी
लावून टाकूया.”

“अंऽऽ मला कंटाळा आलाय गं.
अन् हो! तूच काल गोष्ट सांगितलीस
ना? त्या हुशार मुलाची. टीचर

त्याला ‘एबीसी’ म्हणायला
सांगतात... तो म्हणतच नाही.
आईकडे त्याची तक्रार येते तर तो
आईला म्हणतो नाही का?... ‘आई,
मी ‘ए’म्हटलं की उद्या ते मला ‘बी’
म्हणायला सांगणार. म्हणून मी तोंड
उघडतच नाही!’

“अगं लब्बाड! आज भांडी
आटपली की मी उद्या जसं काही ती
घासायलाच सांगणार का? तुला की
नाही; यातलं ‘एबीसी’ काहीच
कळत नाही.”

“कळचं. कळतं... ‘ए’ फॉर
आज्जी. ‘बी’ फॉर बाबा... की ‘बी’
फॉर ‘बाई’? (भांडी घासणारी.) हाऽ
हाऽऽ हाऽऽऽ.”

नाळ

भातुकली

-हेमंत विनायकराव तळपदे

कोवळे क्षण ते बालपणाचे स्मृतीत राहूनी जाती हृदयी संचय करुनी आता रोमांकुर पुलकित होती खरंच 'बालपण' हे आपल्या आयुष्यातील अनमोल ठेवा आहे. आज या कोरोनासारख्या महाभयंकर संसर्गजन्य रोगात भीतीप्रद जगताना सहज म्हणून जुन्या फोटोचे अल्बम चाळले अन् बालपणीच्या स्मृती उचंबळून आल्या. आजच्या लहान मुलांना कदाचित त्यावेळच्या खेळाची महती वाटणार नाही कारण आतातर रेडिमेड खेळ टी.व्ही., इंटरनेट, व्हिडियोवर उपलब्ध आहेत. पण मी मात्र आज आपणासर्वांना आपल्या बालपणीच्या त्या खेळांची आठवण करून देणार आहे.

बालपणीचा सगळ्यात घरगुती खेळ म्हणजे **भातुकली**. घरातल्या लहान मुलींना तर हा खेळ प्राणप्रिय. तेव्हा पालवावरच्या प्रभात स्टोअर्समध्ये भातुकलीचे सामान मिळे. मग चणे, कुरमुरे, शेंगदाणे आणून घरातल्या छकुल्या लहानशा भांड्यात संपूर्ण जेवण तयार करत. इतकेच काय आंधोळीचा बंबही गरम पाणी तयार करत असे. मग सर्व छोटी पलटण त्या खेळात सामील होऊन एकत्र न्याहारी, भोजन करत असे. त्या खेळाची गोडी फारच अवीट होती. तसाच दुसरा खेळ म्हणजे **लपाछपी**. यात बच्चेकंपनी कोठेही लपत असे. मग घरातले मोडके पिंप, पलंग, दरवाजे इतकेच काय जिन्याजवळच्या अडगळीच्या जागा या खेळाचे खास कुरण असत. आपल्या मित्रमंडळीना शोधताना डाव आलेल्या मुलाची तारांबळ उडत असे. तसाच एक खेळ म्हणजे **लगोरी**. यात एकावर एक पाच-सात चपटे दगड ठेवून ते चेंडूने उडवले जात. लगोरी फुटली की मग एक टीम दुसऱ्या टीमला चेंडूने मारत असे व दुसरी टीम तो मार चुकवून ती लगोरी पुन्हा रचत असे. कधीकधी तो चेंडू पाठीवर जोराने आदळत असे. पण त्यातही वेगळीच मजा होती. तसाच एक खेळ म्हणजे **आंधळी कोशिंबीर**. हा खेळ खेळताना राज्य आलेल्या मुलाच्या डोळ्यांवर रुमाल बांधला जाई व मग तो मुलगा इतर मुलामुलींना पकडत असे. इतर मित्रमैत्रिणी त्याला पाठीमागून स्पर्श करून भंडावून सोडत असत. सध्या काही चित्रपटात नायिका डोळ्यावर पट्टी बांधून नायकाला पकडते असे

मुद्दामच दाखविले जाते.

एक चपळ खेळ म्हणजे **खांब-खांब**. यात सर्वजण घरातील खांब अथवा गच्चीतील सळ्या पकडून उभे राहत व राज्य असलेला भिडू त्यांना ते ओलांडताना आऊट करीत असे. यात चपळता महत्त्वाची असे. आणखी एक सामुहिक खेळ म्हणजे **साखळी साखळी**. यात राज्य घेतलेला भिडू एकट्याने सुरुवात करून इतरांना पकडत असे. मग एकेक आऊट झालेले एकमेकांच्या हातात हात घालून इतरांना पकडत असत. हा खेळ आपणास 'हम साथ साथ है' या वाक्याची प्रचिती देत असे.

रुमाल टाळी हा खेळ तर मजेदारच होता. सर्वजण गोलाकार बसत असत. मग राज्य घेतलेला मुलगा एक रुमाल तेथे बसलेल्या मुलाच्या मागे जवळच टाकत असे. त्या बसलेल्या मुलाला ते उमजल्यास तो मुलगा रुमाल उचलून पहिल्या मुलाला पकडत असे. नाहीतर पुढील चक्रामध्ये राज्य घेतलेला मुलगा तो रुमाल उचलून त्याने त्या बसलेल्या मुलाला मारून मारून पिटाळून लावत असे. तसेच लंगडी, खो-खो, डब्बा आईस पाईस हे खेळही मजेदार होते. खो-खो, लंगडीच्या स्पर्धा सध्याच्या या कॉम्प्युटर युगात आजही पाहायला मिळतात.

आणखी एक जिवंत खेळ म्हणजे **'गोट्या'**. काचेच्या गोट्या ठेवल्या जात व मग सर्व खेळाडू आपल्या डफने (मोठी गोटी) त्या गोट्या वर्तुळाबाहेर उडवत. गोट्यांचा टणात्कार ऐकताना एक वेगळीच मजा असे. त्यातही गोट्यांचा 'कोयबा' हा खेळ तर मजेशीरच होता. यात जमिनीत लहानसा खड्डा (गल) करून दोन गोट्या लांबून फेकल्या जात व मग आपल्या जवळील पांढऱ्या दगडी गोळीने त्या गोट्या नेम धरून उडवल्या जात. यात एक वेगळेच स्किल होते. तसेच 'काजू हाट्या' म्हणजे काजूच्या बियांनी हा खेळ गोट्यांसारखा खेळला जाई. काहीवेळा तर मग कोकाकोला, प्युरिटन नारंगी, गुलाब वगैरे शीतपेयांच्या बाटल्यांचे बिल्ले घेऊन खेळ खेळले जात. इतकेच नव्हे तर सिगारेटच्या पाकिटांची चवड करून ती नेम धरून उडवणे यात वेगळीच मजा होती.

विटीदांडू हा खेळ आता पार दिसेनासा झाला आहे. यात लहानशी लाकडी विटी दोन्ही टोकांना निमुळती असे व तिला लाकडी

Just A Thought

Day Care for The Elders

-Sou. Achala Subhash Desai

Happiness at 'Dusk'. This refers to the 'Sandhya Chaya' of one's life. We all want to be happy all our life. But is that possible? Happiness is very subjective - each one tries to or rather finds it in different ways. With the human ageing process it becomes difficult at times to come to terms with the changed conditions in life. There are physical, emotional, financial aspects to the change. These changes become bearable when we live in a family with the members who become our 'Shock absorbers'. Times are changing or rather have changed so also are the attitudes. Priorities at all levels have changed. The aged group of Society is feeling left out or sidelined. There are many projects of 'Seniority Living' coming up around Mumbai, Pune, Chennai, Coimbatore etc. These housing projects take care of the aged who are living on their own outside the family for various personal reasons.

The aged living with family members in one home are more comfortable. Many of them, especially the females are of great help to the youngsters. The males help out with outdoor duties. This happens only when they are fit and mobile. Loneliness sets in when one of the partners of the old couple is no more.

The youngsters are busy with life in their own way. They care a lot

for the old parents but sometimes the conditions of daily activities are not pleasant. There is a constant worry at the back of the mind about the aged parents whom they have left at home while they are out at work for more than ten hours!!

Then one needs a 'Home away from home' - a state-of-art Day Care for the elderly. It should be a place in every modern housing complex or township which has facilities for the aged. A place where fresh and wholesome food is served, an in-house medical officer who takes care of daily checkups and most of all a clean bed to lie down whenever required.

All elderly persons are not disabled or immobile. They still have a zest for life. They want to pursue hobbies which they left behind in the busy schedule of their working years. Many want to try out some sport within their capacity like table tennis or carrom. Others want to have a club like feel with playing cards. Ladies with nimble fingers and fairly good eyesight want to try out needlework and embroidery. All this can be facilitated at a 'Senior Day Care Centre'. If there is a small piece of land that can be cultivated, they can try out their green fingers. The outcome of all these activities is definitely satisfying. There is always something to look up to with the

(Cont. on page 6 col. 2)

दांडूने उडवून ती लांब फेकली जात असे. इतर खेळाडू ती विटी पकडत असत. आता ही विटी मात्र पार लयास गेली आहे व फक्त दांडेच उरले आहेत असे वाटते.

घरात बसून कुटुंबाबरोबर पत्ते खेळणे आजही अनेकांना आवडते. पण आता रमी, मेंढीकोट, तीन पत्ती इतकेच खेळ पाहवयास मिळतात. कॉम्प्युटरवर हे खेळ सर्रास खेळलेही जातात.

पण पूर्वी मात्र परिवाराबरोबर गुलामचोर, पाच तीन दोन, ढबू, गड्डा ढबू खेळताना लटकी भांडणेही होत. यात एक वेगळीच मजा होती. घरात शिकले सवरलेले मात्र खास करून लेडीज, ब्रीज खेळत असत. आजतर ही नावे कालबाह्य झाली आहेत असे वाटते. तेव्हा घरात तर कॅरमचा अड्डाच भरत असे. कॅरम खेळताना काकीबायने बनवलेली कुरकुरीत कांदाभजी खाताना व त्यानंतर वाफावलेल्या चहाचा घोट घेताना जो आनंद लाभे त्याची सर

आताच्या पिढ्या, बर्गरमध्ये नाही असे म्हणावेसे वाटते.

तर मंडळी, आपणा सर्वांना या खेळाची आठवण करून देताना एक वेगळाच आनंद मिळत आहे. या निमित्ताने आपण काही काळ का होईना आपल्या बालपणात डोकावले यापेक्षा मोठी गोष्ट नाही. या नव्या पिढीला कदाचित यातील अनेक खेळांची नावेही माहीत नसतील. पण आपण मात्र आपले बालपण विसरू शकत नाही. आता क्रिकेट, फूटबॉल, कबड्डीसारखे खेळ तर पूर्णपणे व्यावसायिक बनले आहेत. तेही आपल्याला आवडतात पण म्हणतात ना जुनं ते सोनं.

यात काही खेळांचा उल्लेख अनवधाने राहिला असेल तर क्षमस्व. तेव्हा लेख वाचून आपणांस आपले बालपण कसे आठवले ते आम्हास प्रभुतरुणामार्फत जरूर कळवावे. आता आपली रजा घेतो.

(मोबाईल ९८२१६०७५९३)

*

स्मरणरंजन

नाक्यावरचा इराणी

-विश्वास अजिंक्य

सव्वाशे वर्षापूर्वी इराणमधील केरमान, एस्झ, यझद या प्रांतात मोठा दुष्काळ पडला होता. त्यावेळी तेथील मंडळी मजल दरमजल करत आठ-नऊ महिने पायी प्रवास करून भारतात पोहोचली. नंतर थोड्याच दिवसात त्यांनी मुंबई गाठली. मुंबईत आल्यावर यातील काही मंडळींनी १८८८च्या सुमारास कामाठीपुरा भागात बेकरी सुरू केली. १९०४-०५च्या सुमारास या इराणी लोकांनी आधी मुंबईत, नंतर पुणे व हैद्राबाद येथे हॉटेल्स सुरू केली आणि पर्शियाच्या आखातातून आलेले हे लोक या शहरांचा अविभाज्य घटक बनले. त्यावेळची मुंबईच्या नाक्यावरची मोठी दुकाने प्रामुख्याने व्याघ्रमुखी होती. व्याघ्रमुखी म्हणजे जागेचा समोरचा भाग मोठा असलेली व मागील भाग लहान असलेली जागा. अशा जागा अशुभ मानून वास्तुशास्त्राच्या दृष्टीने फायद्याच्या नसल्याने हिंदूंनी ही दुकाने कधी घेतली नाहीत. स्वाभाविकच त्यांची भाडी व दरही कमीच होते. त्यामुळे इराणी लोकांनी ही मोक्याच्या जागेवरची, कोपण्यावरची, व्याघ्रमुखी दुकाने पटापट घेतली व तेथे हॉटेल्स सुरू केली. त्यांच्या लेखी या शकुन-अपशकुनाला काडीचीही किंमत नव्हती. इराणी हा नाक्यावरचा आढळायचा त्याचे हे प्रमुख कारण आहे. या इराणी लोकांची मूळची भाषा दारी. पण मुंबईत आल्यावर त्यांनी मुंबईच्या भाषा आत्मसात केल्या. हे लोक इथे स्थायिक झाले तरी इराणशी त्यांची नाळ तुटली नव्हती. म्हणूनच हॉटेल्सना पर्शियन, ससानियन, कयानी अशी नावे दिली. पूर्वी मुंबईतल्या एकाच भागात या नावाची डझनभर हॉटेल्स दिसायची. कयानी हे इराणच्या तत्कालीन राज्यकर्त्यांचे नाव. इ.स. १९०४ मध्ये मेट्रोसमोर 'कयानी' तर ग्रँटरोड पुलाखाली 'ए वन ग्रँट' सुरू झाले. इमारतीच्या तळमजल्यावर आणि शहराच्या मोक्याच्या ठिकाणची इराणी हॉटेल्स म्हणजे आजूबाजूच्या परिसरात रहाणाऱ्या लोकांचं भेटण्याचं हक्काचं ठिकाण.

मार्बलचे टेबल व काळ्या शिसवी लाकडाच्या खुर्चा ही इराणी हॉटेलची ओळख. लाकडाच्या आणि काचेच्या कपाटात ठेवलेले पाव आणि वेफर्स. वेफर्सच्या काचेच्या कपाटातवरून एक साठचा बल्ब सोडलेला असायचा. या हॉटेल्समध्ये दोन्ही बाजूला मोठमोठे आरसे लावलेले असायचे. आरशांमधून गल्यावर

बसलेल्या मालकाला रस्त्यावरील हालचाली-पासून ते किचनमधील प्रत्येक गोष्ट दिसत असे. गल्यावर बसूनच तो प्रत्येक टेबलावर लक्ष ठेवून असे व कामगारांना ऑर्डर देत असे. फक्त मालकच कशाला, आलेल्या गिन्हाईकालादेखील बसल्या जागेवरून संपूर्ण हॉटेलमध्ये काय सुरू आहे याची माहिती मिळत असे. ओपन किचन ही संकल्पना हल्लीच्या तरूणांना नवीन वाटते. पण बऱ्याचशा इराणी हॉटेलमध्ये ओपन किचनच असे. या हॉटेल्समध्ये लाकडाचा मोठ्या प्रमाणावर वापर केलेला असे. टेबलावर मेन्यू कार्ड आणि वर संपूर्ण टेबल व्यापून टाकणारी काच. इथल्या मेन्यूकार्डवर न्याहरीपासून सर्व पदार्थ दिसायचे. इराणी पानी कम चहा, खारी, ब्रुन मस्का, आम्लेट, भुर्जी, खिमा, बिर्याणी सोबतच दर दिवशी एखादा स्पेशल पदार्थ असायचाच. कधी चिकन करी तर कधी दाल घोष. कधी खिमा पुलाव तर कधी एग पुलाव. बऱ्याचशा इराणी हॉटेल्समध्ये कॅफे सोबत जनरल स्टोअरदेखील असे. सर्वसाधारणपणे सकाळी ५/६ते रात्री १०/११ वाजेपर्यंत खुल्या असणाऱ्या कॅफेच्या स्टोअर्समध्ये मीठ, टुथपेस्ट, तेल, साबण, ब्रश, मसाले, सिगरेट, बिस्किटे अशा किराणाच्या दुकानात मिळणाऱ्या रोजच्या वापरातील सर्वच वस्तू मिळत. त्यामुळे रात्रीच्यावेळी साबण किंवा इतर घरगुती वस्तू संपली; तर ती हमखास इराण्याच्या हॉटेलमध्ये मिळत असे. या इराणी लोकांची अजून एक खासियत होती. सर्व बेकरीचे पदार्थ खास इराणी बेकरीतून बनविले जात. तसेच सकाळी एकदाच सर्व माल मागवून न ठेवता, दिवसभरात विशिष्ट वेळेला ताजे पाव येत असत.

अशा या इराण्याच्या हॉटेलमध्ये बसून मित्रांसोबत फक्त चहा मागवून २-३ तास गप्पा मारत बसलं तरी त्यांना कोणीही उठवत नसे. या हॉटेल्सच्या भितीवर 'कामाशिवाय बसू नये' असा बोर्ड कधीही नव्हता. काही हॉटेल्समध्ये ज्युक बॉक्स बसविली होती. त्यामध्ये पैसे टाकून, एक पानी कम चाय व ब्रुन मस्का मागवून तासनतास मनपसंत हिंदी गाणी ऐकायला लोक गर्दी करत. लोकांशी आपुलकीने गप्पा मारणं ही इराणी लोकांची खासियत. इराणी चहाची तसेच इथल्या आम्लेट व खिमा पावची चव जगावेगळी आहे. १९५०च्या सुमारास मुंबईत अंदाजे साडे तीनशेच्या आसपास इराणी

मनोमनी

साखरझोप

-रसिक विजयकर

सकाळ झाली, अलार्म वाजला आणि ताजेतवाने होऊन, काहीतरी गुणगुणत प्रसन्न चेहऱ्याने किती लोक उठतात? माझ्यातरी पाहण्यात नाहीत. आपण बहुतेक ह्या वर्गात मोडत नाही हे निश्चित! आपण शेवटच्या क्षणापर्यंत झोपेचे सुख घेण्याचा प्रयत्न करतो. त्यानंतरच कॉफीचा कप तोंडाला लावतो. हे शेवटचे क्षण बिछान्यात लोळत काढण्यासारखे सुख नाही हे माझे प्रामाणिक मत आहे. मस्तपैकी हवेत गारवा आहे. पांघरुणात अंग दुमडून झोपलो आहोत. पूर्णपणे जाग आली आहे. पक्षांचा किलबिलाट ऐकू येत आहे. जरा वेळाने मोबाईलवर अलार्म वाजतो. आपण तो 'स्नूझ' करतो. कारण आपल्याला अजून थोडे झोपायचे असते. लगेच उठणे आपल्या प्रकृतीला मानवत नाही. असे आपणच आपल्याला समजवत असतो.

जे त्यांच्या ५, ६ वर्षांच्या मुलांना त्यांची सकाळी ८.३०ची शाळा असेल तर ७.३० पासून उठवण्यास कशी सुरुवात करावी लागते त्यांना माझे म्हणणे पटेल. हे नुसते लहान मुलांना लागू होते असे नसून मोठ्याना उठवतानादेखील हाच 'त्रास' असतो. त्यांना मोबाईलवरील 'स्नूझ' बटन फार उपयोगी ठरते. अलार्म वाजला की परत स्नूझ कर. काहीजण तर जवळ अलार्म क्लॉक ठेवतात पण त्यातील वेळ १५ मिनिटे फास्ट लावतात. ह्यात त्यांचे काय गणित असते ते मला अजूनपर्यंत कळलेले नाही. असो.

हॉटेल्स होती. आता त्यांची संख्या पंचवीस-तीसवर आली आहे. पण त्यांची लोकप्रियता अजून तेवढीच आहे. आज अस्तित्वात असलेल्या इराणी हॉटेलवाल्यांनी गेली कित्येक वर्षे इंटेरीअरमध्येही फारसा बदल केलेला नाही. आजही टेबलखुर्चा जुन्या जमान्यातीलच आहेत. आत बसायला जागा नसेल तर लोक बाहेर उभे राहून चहा मागवून उभ्यानेच गप्पांची मैफल जमते.

इराणी येथे रिकाम्या हातांनी आले होते. भारतीयांनी त्यांना प्रेम पैसा प्रसिद्धी दिली. म्हणूनच भारताला स्वातंत्र्य मिळालं तेव्हा सर्व इराणी लोकांनी आपल्या हॉटेल्सना रोषणाई केली होती आणि सलग तीन दिवस ते चहा आणि सरबत मोफत वाटत होते. इराणी लोक भारताचा उल्लेख हिंदुस्तान असाच करतात. कारण फारसी भाषेत 'दुस्तान' म्हणजे मैत्री.

आमच्या घरात वरील त्रास चुकविण्यासाठी एक नवीनच पद्धत वापरतात. त्याला आम्ही 'कुत्रे' पद्धत म्हणतो. ती पद्धत थोडक्यात अशी आहे. बरोबर ६.३० वाजता आमचा 'मोत्या' कुत्रा माझ्या बिछान्यात माझ्या शेजारी येऊन बसेल. आणि त्याचा पंजा माझ्या पाठीवर ठेवेल. आम्ही त्याला थाप मारणे म्हणतो. मी त्याला लगेच 'शुभ प्रभात' म्हणतो. दहा सेकंदाने परत एकदा पाठीवर थाप पडते. मी त्याला 'हो, हो, थोडा वेळ थांब.' सांगतो. पुढील दहा सेकंदाने येणारी थाप जरा जोरातच असते. हा संदेश जरा निर्वाणीचा असतो. एक तर मी त्याला घेऊन बाहेर जाणे नाहीतर पुढे जे काही होईल त्याची जवाबदारी तुझी! आता हा ८५ पौंडाचा लाबाडोर जातीचा कुत्रा जो काहीही करू शकतो. जर मी त्याला बाहेर घेऊन गेलो नाही तर पुढील विधी तो आमच्या गालीच्यावर करू शकतो. तो जड भिजलेला गालीचा मला बाहेर घेऊन जाण्यापेक्षा मोत्याला बाहेर नेणे सोयीस्कर. अशारितीने मी बिछान्यातून बाहेर पडतो.

आतापर्यंत तुमच्या एक लक्षात आलेच असेल. मी वर 'कुत्रे' पद्धत म्हंटले आहे, त्याअर्थी आमच्याकडे दोन कुत्रे आहेत. एक मोत्या आणि दुसरा 'छोट्या'! जर मोत्याकडून अपेक्षित कामगिरी झाली नाही तर दुसरा कुत्रा हजर! पण हा छोट्याजवळ मोत्याकडे असलेला धीर नाही. तो पटकन बिछान्यात उडी मारेल व आपले ओले तोंड तुमच्या चेहऱ्यावर, (पान ५ कॉलम २ वर)

हिंदुस्तानी लोक अतिथी देवो म्हणतात. इराणी लोकांचीदेखील तीच भावना आहे. भारतात आल्यावर इराणी लोकांच्या दोनतीन पिढ्यांनी हा धंदा इमानेइतबारे केला. नंतरच्या पिढ्यांनी शिकून विविध क्षेत्रात आपला ठसा उमटवला व गल्यावर बसण्यास नकार दिला. तोपर्यंत काळही बदलला. काहींनी तेथे बिअरबार सुरू केले, तर काहींनी चायनीज. प्रत्येकालाच नाक्यावरच्या मोक्याच्या आणि प्रशस्त जागेची किंमत लक्षात आली. जागेला आलेल्या सोन्याच्या भावामुळे नवीन पिढीने हॉटेलच्या जागा इतर व्यावसायिकांना विकायला सुरुवात केली. आणि इराण्याची हॉटेल्स धडाधड बंद पडायला लागली. आणि हा नाक्या नाक्यावरचा इराणी नाहीसा झाला.

*

बालविभाग

Aaji's Stories

A Lesson To George

-Abha Desai
10 years

Narrator- once upon a time there lived a boy whose name was George. He was a very bad boy. He did not listen to anyone. One day his grandmother went for his PTM with his mother. His teacher was complaining a lot about him. After they came home, his mother was complaining about him a lot. Mother- he does not listen to me at all. I am fed up of him. Grandma- you don't worry, I will handle him. Narrator- grandmother calls George. Grandma- George! Where are you? George- grandma I am here! Grandma- will you come with me to the park? George- yes, I will come with you to the park. Narrator- after that they both got ready and left the house to go to the park. Grandma- George wait for me! I can't run like you! George- grandma I run like this only every time. Grandma- now while crossing the road, you will not look right and left, you will just run, right! George- you are right grandma! Grandma- how will I cross the road alone? I am old, I can't cross the road alone! Narrator- George left his grandma behind and ran away and crossed the road. After he crossed the road, because grandma could not cross the road alone, she called a boy who was walking with her. Grandma- hey you, come here! Will you help me cross the road? Boy- yes grandma, I will help you! I feel that you are my mother. Narrator- then the boy helped grandma cross the road. After she crossed the road she thanked the boy and went towards George. Grandma- George! Why did you leave me behind and crossed the road alone? Narrator- George didn't reply and just ignored what grandma said. Grandma- George, listen to me very carefully. You left me behind and did not help me cross the road. So now, while you are playing, I will not look after you. Now I am not responsible for you anymore. Narrator-after scolding George, grandma went and sat on a bench and closed her eyes. George didn't bother about what grandma had said. Narrator- George was hanging on an old branch of a tree. He was hanging there for a long time. Suddenly, the branch of the tree broke and George fell down! Grandma saw that he fell but she did not go to rescue him. Some people who were jogging and walking, came to rescue him.

Narrator- after 5 minutes, when he felt better, the people continued on their way and George got up and went towards grandma. George- grandma, why didn't you come to rescue me? Grandma- I had told you that I will not look after you while you are playing, I am not responsible for you. Didn't I tell you this before? Do you remember why I told you this? This is because your behavior is very bad towards everyone. I did all this to teach you a lesson. George- I am sorry grandma! I have realized my mistake. Please don't tell this to mom. Grandma- ok I will not tell anything to mom. But you have to promise me that you will improve your behavior. George- I promise I will improve my behavior. Narrator- when they left the park George had learnt his lesson. This time George helped his grandma cross the road and walked slowly with her. After 5 minutes they reached home. George- mom! I fell down from a tree, can you put some medicine on the wound. Grandma- hey George, come here! I have some medicine for your wound. Come here, I will put it for you. Narrator- at the end, George felt happy that his grandma loved him so much. And also at the end George learnt his lesson. And then onwards he started behaving and tried to become a good boy. *

(पान ४ कॉलम ४ वरून)

कानावर, डोळ्यावर घासेल, जो शरीराचा भाग उघडा असेल त्यावर आपले तोंड चालवेल. एवढेच नाही तर तर जोरात शिकेलदेखील! त्यामुळे कितीही मनात असले तरी तुम्हाला उठण्याशिवाय गत्यंतर नसते. ह्या दोघांमध्ये मला स्वतःला मोत्याची पद्धत त्यातल्या त्यात बरी वाटते. कधीकधी ह्या दोघांना सकाळी रागात धपाटे मारले तर आई ओरडते, 'अरे, मुके प्राणी ते, त्यांच्यावर काय रागावतोस.' अरे, आमच्या झोपेचे खोबरे करतात त्याचे काय? बरं, हे दोघेही दिवसभर हॉलच्या दोन कोपऱ्यात लोळत पडलेले असतात. त्यांना कितीही उठवले तर एका जागेवरून दुसऱ्या कोपऱ्यात जाऊन पडतील. मग विचार येतो की, सकाळी आमची साखरझोप कडू करण्याचा ह्यांना काय अधिकार?

(मोबाईल:९८१९२७६६६६)

*

LOCKDOWN

-Shaunak Jayakar

It's yet locked down for now,
God knows since how many days!
I lost the count back at 33...
"It's going to last long" some say.

For the power of unity, that kept us going,
Is not what is required as of this hour...
Unlike the earlier times, how we stood alongside,
Breaking the chain will gain us more power!

Everyone should make a note,
That it's divided we shall all stand...
Keeping safe distances will save lives,
I hope that you all understand!

Journeying through the sea of life,
As each day passes by...
Enjoy the time that you have silly,
Don't waste it counting by!

Now is the time to do what you like,
Learn that course that you always wanted..
Lift that lazy bum and get in the groove,
I guess you only work when you're daunted!

You have successfully survived so far,
Appraise yourself, give two pats on the back!
Now you know, you can survive with necessities,
Self-reflection is what you really lack!

*

सध्याच्या 'लॉकडाऊन'मध्ये अमेरिकेतील वॉशिंग्टन डी. सी. येथे राहणाऱ्या श्री. मयूर देवल याने अमेरिकेतील, कॅनडातील टोरंटोमधील त्रेचाळीस कुटुंबांना घेऊन 'अंतरातील गीत' नावाचा कवितावाचनाचा कार्यक्रम केला. दोन भागात सादर झालेला हा कार्यक्रम सुशीलकुमार शिंदे यांनीही वाखाणला. मयूर माझा विद्यार्थी. त्याने मला हा कार्यक्रम पाठवला. त्याला मी सविस्तर उत्तर पाठवले. त्याचबरोबर यावरची प्रतिक्रिया म्हणून कविताही पाठवली. ती खालीलप्रमाणे-

असून दूर दूर,
एकात्म भावाचा दोर
बांधी, जवळपणाचा बंध
यापरता काय आनंद?

असा केकारवी मयूर
भरे कवितांचा सूर
नुरे आप-पर भाव
रसिकांचा घेई ठाव

कवींच्याही नसेल स्वप्नी
कवितांचे असेही वाचन
देशातील, घरातील, कुटुंबातील
एकुटेपणाचे करेल भंजन

मयूर, तुझ्या या उपक्रमाला
देताना मनःपूर्वक दाद;
तुझ्या कवितेसह जगण्याला
माझा भरभरून आशीर्वाद!

-सुहासिनी कीर्तिकर

*

प्रभुतरुण आश्रयदाते

१) सौ. विमल व श्री. माधव नायक,	२२) कै. कमलिनी रमाकांत प्रधान
२) सौ. नलिनी व श्री. रविंद्र रामराव मानकर,	२३) कै. नटवर्य शरद श्रीकृष्णनाथ गणपतराव दळवी
३) सौ. अनामिका बी. ए. एल.एल.बी.	२४) आद्य मराठी लघुलिपीकार कै. भुजंगराव रामचंद्र मानकर
४) कै. नटवर्य नारायण रामराव झावबा	२५) कै. वामन मोरेश्वर प्रभाकर
५) कै. सौ. मोतिराम विनायक जयकर	२६) कै. चंद्रकांत नारायण विजयकर, कै. कुंजविहारी वाय. जी. तळपदे, कै. प्रविण चंद्रकांत नारायण, विजयकर, कै. वैभव कुंजविहारी वाय. जी. तळपदे यांच्या स्मरणार्थ एक हितचिंतक
६) आद्य संपादक कै. विष्णु कृष्ण कोठारे	२७) कै. डॉ. विद्याधर चंद्रकांत नारायण विजयकर यांच्या स्मरणार्थ हितचिंतक
७) कै. रावसाहेब चंद्रकांत बालमुकुंद वेलकर	२८) कै. पूर्णचंद्र केशरीनाथ राव व कै. सौ. शीला पूर्णचंद्र राव यांच्या स्मरणार्थ
८) कै. सौ. सुशीला यशवंतराव कीर्तिकर	२९) डॉ. राम गोविंदराव नवलकर
कै. सौ. सुशीला व श्री. मोरेश्वर वि. प्रधान	३०) सौ. शुभांगी राम नवलकर
९) सौ. मीरा व श्री. रविंद्र नानूजी दळवी	३१) सौ. रीटा आणि श्री. मंदार माधवराव नायक
१०) कै. सौ. शालाका (अरुणप्रभा) शैलकुमार श्रीकृष्णनाथ दळवी	३२) कै. सौ. विजया व श्री. प्रकाश माधव नायक या त्यांच्या आईवडिलांच्या स्मृत्यर्थ उन्मेष प्रकाश नायक
११) कै. श्रीमती चंपुबाई आणि कै. आनंदराव सुंदरजी धराधर	३३) सौ. वृंदा आणि श्री. शाम विनायक जयकर
१२) कै. सौ. रोहिणी (रत्नप्रभा) श्रीकर राणे	३४) कै. श्रीमती जयश्री आणि कै. श्री. जयवंत विश्वनाथ कीर्तिकर स्मृत्यर्थ श्री. उमेशचंद्र जयवंत कीर्तिकर
१३) सौ. निलीमा व श्री. सृजन केशवराव राणे	३५) कै. श्रीमती प्रतिमा आणि कै. श्री. धाकलेश्वर बाळाजी जयकर स्मृत्यर्थ सौ. सुप्रिया उमेश कीर्तिकर
१४) कै. श्रीमती रोझाबाई आणि कै. बाळाराम केरोबा नायक	
१५) कै. शरद विनायक कीर्तिकर यांच्या स्मरणार्थ अनामिक	
१६) कै. सौ. दिलीप रघुनंदन कोठारे	
१७) कै. श्रीमती कमलजा आनंदराव अजिंक्य	
१८) कै. दिवाळीबाई व कै. डॉ. वामनराव आनंदराव विजयकर	
१९) कै. विष्णुराज बाळाराम नायक	
२०) अॅड. सदाशिव आनंदराव धुरंधर	
२१) कु. कस्तूर मोठाबाई जयकर	

अभिनंदन

- * डॉ. अर्चना प्रिथपाल भोगील (श्री. अनिल बाबूराव तळपदे, धसवाडी यांची कन्या) अमेरिकेतील इस्पितळात अहोरात्र कोरोनाबाधित रुग्णांच्या सेवेत आहेत.
- * सौ. मीनाक्षी कौशिक जयकर यांनी अस्मिता वाहिनी (आकाशवाणी) वर कोरोनासाठी बंदीकाळात खास आघाडी सांभाळली.
- * 'गपशप' या 'इन्स्टाग्राम लाइव्ह चॅट'वर श्री. संदीप दहिसरकर (ऐतिहासिक कलावारसा जपणारे चित्रकार) यांनी २७ एप्रिल २०२० रोजी शहराचे इतिहासतज्ज्ञ INTACH मुंबई चॅप्टरचे कन्व्हेनर सॉलिसीटर श्री. राजन जयकर यांच्याशी संवाद साधला. तसेच मुंबई रिसर्च सेंटरतर्फे आयोजित दरबार हॉल येथील ६ फेब्रुवारी रोजी झालेल्या कार्यक्रमात श्री. राजन जयकर यांचे व्याख्यान झाले. २३ जानेवारी २०२० रोजीही त्यांचे 'हॉबी ऑफ किंग्ज आणि किंग ऑफ हॉबीज'वर व्याख्यान झाले.
- * अॅड. उज्वला गोविंदराव आगासकर यांचा नाशिकच्या महाराष्ट्र टाइम्स आवृत्तीत अनंत कान्हेरे यांच्यावर लेख प्रसिद्ध झाला.
- * रामवाडी मंदिरातील आरती आणि मूर्तीदर्शन श्री. अरविंद धुरंधर यांनी व्हॉट्सअपद्वारे भाविकांना घडवले.
- * श्री. नंदकुमार विजयकर यांनी

काढलेले छायाचित्र 'पीओडीटी' स्पर्धेत निवडले गेले आणि ते विजेते ठरले. त्यांच्या 'गॅलरी ऑफ विनर्स' या मासिकात त्याला प्रसिद्धीही मिळणार आहे.

- * अॅड. सौ. केतकी राजन जयकर यांचा ७ एप्रिल रोजी सत्तरावा वाढदिवस झाला.
- सर्वांचे मनःपूर्वक अभिनंदन. *

परीक्षेतील सुयश

एम.ए. (इंग्लिश विषय, मुंबई विद्यापीठ)
सौ. ऐश्वर्या तेज वेलकर

(Cont. from Page 3 col. 4)

dawn of each new day. Some activity which will give a new hue to the shady dusk of life.

The centre must have adequate staff to look after the needs of the members. Working hours can be from 8 a.m. to 8 p.m. on all week days. The working youngsters can drop their elderly before going out to work and fetch them as they finish their day at work. More organized centres can have their own pick-up van so that the members have a flexible time to come and go. The seniors feel comfortable during the day amongst other members of equal age. They are happy to be back home every evening so the left-out

प्रभुतरुणाची डायरी

जनन

२७-४-२० सौ. काजल आणि श्री. परज बन्सीधर धुरंधर, कन्या, विलेपार्ले

मरण

२६-३-२०	श्रीम. सुनीता विठ्ठल कोठारे,	वय ८५,	मालाड
०४-४-२०	सौ. सुप्रभा सुधीर राव,	वय ७०,	पुणे
२४-४-२०	श्री. फुलार शशीकुमार (शंकर) सेंजित,	वय ५३,	यु.एस.ए.
२७-४-२०	श्री. नीलेश गणपतराव प्रधान,	वय ७५,	मुलुंड
०२-५-२०	श्री. रवी (प्रकाश) गजानन कीर्तिकर	वय ८३,	चेन्नई

feeling is not there. The youngsters who enroll the elders in this kind of a centre are at ease the whole day. They are confident that the seniors are having a good time; the centre is taking care of all the daily needs. The fees are not an issue as the returns are tremendous. Many seniors provide for themselves or else the youngsters are only too pleased to come forward.

All modern housing complexes should have a structure which houses a Senior Day Care Centre. The builders must make it mandatory to have such facility along with the others. Why must they boast about a club house, swimming pool, gymnasium, community hall etc. They must include Day Care for children as well as Centre for seniors in their advertisements. The resident buyers will increase multifold.

It is the moral responsibility of society in general to give a comfortable life to all the seniors. They deserve it after all the struggle they have been through in their life.

Let us work towards a better lifestyle for the retirees. Let us enjoy their blessings and good wishes which will be with us all our lives.

(Mobile - 9819125660)

*

पत्रप्रतिक्रिया

(सौ. अचला देसाई यांच्या प्रभुतरुणाच्या एप्रिल २०२० अंकातील लेखावरील प्रतिक्रिया)

Very true, very well and precisely written. It is required now a days. I read your article on Kokan Yatra. It was also well written about the good work that is done.

-Neela Kothare

Excellent article on Day Care by you. So true too.

-Raj Ajinkya
U.S.A.

Article on Day Care very well written.

-Amita desai

तुमचा लेख सुंदर आहे. लहान मुलांसाठी ही एक समस्या आहे. ती तुमच्या नवीन विचारांनी पाल्य सोडवू शकतात. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी अशा सोयी असायला हव्यात कॉम्प्लेक्समध्ये. नाही का?

-अनुराधा तळपदे,
सिडनी, (ऑस्ट्रेलिया)

मामी, तुमच्या डेकेअरविषयी असलेल्या कल्पना किंवा विचार फारच चांगल्या आहेत. विशेषतः बिल्डिंगमध्येच जर डेकेअर मुलांच्याबाबतीत सर्व सोयींनी परिपूर्ण असेल तर पालकांच्या दृष्टीने काळजी करण्याचे कारणच नाही. फक्त आजीआजोबांच्या छायेत वाढणारी मुले संस्कारात वाढतात असे मला वाटते. परंतु आजकाल या तरुण पिढीला स्पेस हवी असते हे नाकारता येत नाही. असो. तुमची डेकेअरची कल्पना आवडली.

-श्रीमती रोहिणी रेळे

Achala's thought of Day Care is the need of the day and it should reach the modern property developers.

-Pratibha Vijaykar

A good thought and need of the day. I fully agree with you. Let us hope this dream comes true soon.

-Dr. Jayashree Chemburkar

I liked this idea about Day Care. If such a project comes up close by I would like to be a volunteer worker and help the youngsters of today.

-Rashmi Talpade *

हे मासिक मुद्रक, प्रकाशक श्रीमती सुहासिनी कीर्तिकर यांनी मालक बोर्ड ऑफ कंट्रोल प्रभुतरुण करिता मे. स्नेहेश प्रिंटर्स, ३२०-अ, शाह अॅड नाहर इंडस्ट्रीयल इस्टेट, अ-१, धनराज मिल कंपाऊंड, सीताराम जाधव मार्ग, लोअर परेल, मुंबई-४०००१३ येथे छापून पारिजात बी-३, युनियन बँक एम्प्लॉईज को-ऑप. हौ. सोसायटी, पटेल इस्टेट, जोगेश्वरी (प.), मुंबई-४००१०२ येथे प्रकाशित केले.

संपादक: श्रीमती सुहासिनी कीर्तिकर

RNI NO. 14613/67